

การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูสมรรถนะสูง ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*

DEVELOPMENT A PROGRAM TO SMART TEACHER IN PRIMARY SCHOOL UNDER THE DEPARTMENT OF LOCAL ADMINISTRATION

สรญา ทองธรรมมา

Soraya Thongtamma

พชรวิทย์ จันทรศิริสิริ

Pacharawit Chansirisira

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Maharakham University, Thailand

E-mail: thongtamma@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูสมรรถนะสูง 2) ศึกษาการใช้โปรแกรมเสริมสร้างครูสมรรถนะสูงไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูหัวหน้าวิชาการ จำนวน 375 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - stage Sampling) และนำโปรแกรมไปทดลองใช้กับครูระดับประถมศึกษาโรงเรียนเทศบาลสวนสนุก จำนวน 16 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพึงพอใจการพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างครูสมรรถนะสูงในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก 1.1) กิจกรรมพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างครูสมรรถนะสูงในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลังการอบรมโดยใช้เวลาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.83 S.D. = 0.49) 1.2) การดำเนินการตามโปรแกรมขั้นตอนที่ 3 ($\bar{X}$ = 4.78 S.D. = 0.52) และ 1.3) การอบรมควบคู่กับการปฏิบัติงานที่สถานศึกษาของผู้เข้ารับการพัฒนา และการดำเนินการตามโปรแกรมขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการพัฒนาตาม ($\bar{X}$ = 4.74 S.D. = 0.54) 2) การใช้โปรแกรมเสริมสร้างครูสมรรถนะสูงไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการทดสอบคะแนนรายบุคคลของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ครูมีคะแนนก่อนพัฒนาได้คะแนนเฉลี่ย 16.95 จาก

* Received 10 August 2021; Revised 3 September 2021; Accepted 7 September 2021

คะแนนเต็ม 30 คะแนนคิดเป็น ร้อยละ 56.52 และมีคะแนนหลังการพัฒนาได้คะแนนเฉลี่ย 24.64 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนนคิดเป็น ร้อยละ 82.12 แสดงว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคะแนนหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา และผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ทุกคน

คำสำคัญ: การพัฒนาโปรแกรม, โรงเรียนประถมศึกษา, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The objective of this article is to 1) study the development of high-performance teacher development programs; Under the local government organization The sample consisted of 375 administrators and academic supervisors. Multi-stage sampling was obtained and the program was tested with 16 elementary school teachers, municipal schools, amusement parks. Including an assessment form Questionnaire and interview form The statistics used for data analysis were percentage, mean and standard deviation. The results of the research showed that 1) the satisfaction of the development of high-performance teacher enhancement programs in elementary schools. Under the local government organization The overall level was at a high level. 1.1) Program development activities for enhancing high-performing teachers in elementary schools. Local administrative organization after training by using time exchange of learning ($\bar{X}$ = 4.83 SD = 0.49) 1.2) Implementation of the program, step 3 ($\bar{X}$ = 4.78 SD = 0.52) and 1.3) training in conjunction with Work at the educational institution of the developing person. Step 2: ($\bar{X}$ = 4.74 S.D. = 0.54) 2) Implementation of high performance teacher enhancement programs in primary schools. Under the local government organization Individual score test results of teachers in elementary schools. Under the local government organization, teachers were found to have a pre-development score of 16.95 from a full score of 30, equivalent to 56.52 percent and a post-development score of 24.64 from a full score of 30, or 82.12 percent, indicating that primary school teachers. study The scores of local governments have higher post-development scores than before. A nd pass the criteria 80 percent of all people

Keywords: Program Development, Elementary School, Local Government Organization

บทนำ

การศึกษาในยุคดิจิทัลวิวัฒนาการทางเทคโนโลยีได้ก้าวล้ำไปไกลและเข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิต การปรับตัวและเรียนรู้สิ่งใหม่จึงจำเป็นมากเพราะความรู้มีอยู่ทุกแห่งผู้คนเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา เช่นเดียวกันกับการพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวเข้าสู่ “ประเทศไทย 4.0” โครงสร้างทางเศรษฐกิจแบบเดิมจะเปลี่ยนไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย จึงหมายถึงการเร่งปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งการขับเคลื่อนประเทศไทย สู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 ที่ประชาชนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2561) และการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจำเป็นต้องปรับให้สอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น และศีลธรรมจริยธรรมที่ผู้เรียนพึงมีบริบทของประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564) ที่ยึดหลักการการน้อมนำและการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม ส่งเสริมแนวคิดในการปฏิรูปประเทศ โดยพัฒนาคนที่มีความสมบูรณ์ทั้งวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรม และคุณธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555) รัฐบาลปัจจุบันมุ่งเน้นในการนำโมเดลประเทศไทย 4.0 ที่ต้องการเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่ “เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 3 มิติคือ 1) ผลผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม 2) เน้นภาคการผลิตสินค้าไปสู่การบริการมากขึ้น และ 3) ขับเคลื่อนด้วยภาคอุตสาหกรรมไปสู่เทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ที่รัฐบาลคาดหวังว่าจะนำพาประเทศไทยไปเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วในโลกกลุ่มที่ 1 ที่มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ในบริบทของการปฏิบัติอุตสาหกรรมยุคที่ 4 อย่างเป็นรูปธรรม (เพชรวิทย์ จันทรศิริสร, 2562) การจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีรูปแบบและวิธีการที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมดังเช่นที่ วิจารย์ พานิชย์ กล่าวไว้ว่า การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต่างกับศตวรรษที่ 20 สรุปได้ว่า โลกในยุคปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา รวมทั้งรูปแบบความสัมพันธ์ของคนในสังคมก็แตกต่างไปจากเดิม ทำให้ทักษะความต้องการในการดำรงชีวิตก็เปลี่ยนแปลงไป การจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับยุคปัจจุบัน จึงเป็นในรูปแบบผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการลงมือทำ (Learning by Doing) โดยเป็นการเรียนที่เน้นความร่วมมือ (Collaboration Skills) และเรียนกันเป็นทีม (Team Learning) มากกว่าจะเรียนเพื่อผลสัมฤทธิ์เฉพาะตนเอง (วิจารย์ พานิช, 2555) ซึ่งการเรียนลักษณะนี้ นักเรียนจะเรียนรู้จากการกระทำและการคิดของตนเอง ครูอาจารย์มีหน้าที่อำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ โดยการออกแบบบทเรียนสร้างแรงบันดาลใจ มากกว่าการสอน (Teach Less, Learn More) รูปแบบการทำงานของครูจึงต้องปรับเปลี่ยนจากทำงานคนเดียวเป็นการทำงานเป็นทีม กำหนดเป้าหมายร่วมกันในลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Community หรือ PLC)

โดยมีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือกันและกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมในการทำงาน พัฒนางานอย่างต่อเนื่องเน้นให้เกิดผลลัพธ์ที่สัมฤทธิ์เป็นรายบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน การจัดการศึกษาจึงต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมในรูปแบบการศึกษายุคใหม่มี 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการอย่างเข้มแข็ง 2) สถานศึกษาจัดการศึกษาเน้นการจัดการเรียนการสอนในสิ่งที่ปัญหา และ 3) สร้างเครือข่ายมาช่วยสถานศึกษาให้มีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยที่ทุกฝ่ายได้รับประโยชน์ร่วมกัน (จิซึมพร บุญมาก, 2558) ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่เน้นว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีรูปแบบและวิธีการที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2559)

การพัฒนาครูสมรรถนะสูงที่มีคุณภาพและมีจิตวิญญาณของความเป็นครู เน้นครูผู้สอนให้มีคุณวุฒิตรงตามวิชาที่สอน ครูต้องหมั่นพัฒนาตนเองและศึกษาหาความรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยครูหรือเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การดำเนินงานวิจัยและพัฒนาไปต่อยอดหรือใช้ประโยชน์ รวมทั้งส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาการวิจัยและพัฒนาในระดับภาคหรือ กลุ่มจังหวัดเพื่อให้ตรงกับความต้องการของท้องถิ่นผลักดันงานวิจัยและพัฒนาไปสู่การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ โดยส่งเสริมความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย หน่วยงานวิจัยของรัฐและภาคเอกชน ปรับปรุงและจัดเตรียมให้มีโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านการวิจัยและพัฒนาและด้านนวัตกรรม ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาที่สำคัญในการต่อยอดสู่การใช้เชิงพาณิชย์ของภาคอุตสาหกรรมให้มีความพร้อมทันสมัยและกระจายในพื้นที่ต่าง ๆ เช่นการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศการตั้งศูนย์วิเคราะห์ห้องปฏิบัติการสถาบันและศูนย์วิจัยเป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

ดังนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการพัฒนาสมรรถนะสูงขึ้นเติมขีดกำลังความสามารถและความจำเป็นในโลกยุคดิจิทัล เนื่องจากการพัฒนาสมรรถนะครูมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ดังนั้นกระบวนการในการพัฒนาสมรรถนะครูจึงจำเป็นอย่างยิ่งในการที่ครูจะดึงศักยภาพที่มีในตนเองมาใช้โดยใช้โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้จะเป็นตัวขับเคลื่อนเพื่อให้กระบวนการพัฒนาวิชาชีพครูที่ดี เกิดประสิทธิภาพต่อองค์กรมากที่สุด ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาตามความต้องการ ครูมีลักษณะพื้นฐานของการเป็นครูที่ดี มีองค์ความรู้ มีความสามารถ ความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย และจิตใจ ตลอดจนปฏิบัติตนอยู่ในกรอบของจรรยาบรรณครูและเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นใน

ทุกด้าน สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สถานศึกษา ครูและบุคลากร ได้รับการยอมรับจากชุมชนและสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูสมรรถนะสูง ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ศึกษาการใช้โปรแกรมเสริมสร้างครูสมรรถนะสูง ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูสมรรถนะสูง ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย (แบ่งเป็น 3 ระยะ) ดังนี้

ระยะที่ 1

- 1.1 การศึกษาค้นคว้าเอกสารตำรางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและตัวชี้วัดการพัฒนาครูสมรรถนะสูง ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 1.2 ยืนยันองค์ประกอบและตัวชี้วัดครูสมรรถนะสูงโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน

ระยะที่ 2

- 2.1 นำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่ได้ไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างจำนวน 7 คน เกี่ยวกับการยกร่างโปรแกรมพัฒนาครูสมรรถนะสูง ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2.2 นำข้อมูลที่สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มาร่างโปรแกรมพัฒนาครูสมรรถนะสูง ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและนำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินด้านความเหมาะสมด้านความเป็นไปได้และด้านความเป็นประโยชน์โดยจัดประชุมสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ Connoisseurship โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คนและปรับปรุงโปรแกรมพัฒนาครูสมรรถนะครูตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

ระยะที่ 3

ศึกษาผลการใช้โปรแกรมพัฒนาครูสมรรถนะสูง ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ณ โรงเรียนเทศบาลสวนสนุก จังหวัดขอนแก่น โดยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวัดประเมินผล คือ แบบประเมิน แบบสังเกต การสัมภาษณ์ และแบบทดสอบ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูหัวหน้าวิชาการ ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 20 จังหวัด รวม 13,020 คน จากโรงเรียน 2,967 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูหัวหน้าวิชาการ ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้จากการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970) และการสุ่มแบบหลายขั้นตอน จาก 5 จังหวัด 36 แห่ง ได้แก่ ขอนแก่น จำนวน 10 แห่ง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 6 แห่ง จังหวัดสกลนคร จำนวน 3 แห่ง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 12 แห่ง และจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 5 แห่ง รวมจำนวนทั้งสิ้น 36 แห่ง และจำนวนครูกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 120 คน จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 60 คน จังหวัดสกลนคร จำนวน 30 คน จังหวัดอุดรธานี จำนวน 120 คน และจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 45 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 375 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของ การพัฒนาสมรรถนะครู โรงเรียนประถมศึกษา โดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. การสร้างแบบสอบถามโดยการเขียนข้อคำถามให้ครอบคลุมเนื้อหาโดยแบ่งข้อมูลในการสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามเป็นการตรวจสอบรายการ(Checklist)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของการพัฒนาสมรรถนะครูโรงเรียนประถมศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Likert Scale) เพื่อสอบถามพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของความต้องการที่จะได้รับในการปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเป็นการสอบถามแบบปลายเปิด

2. นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาความถูกต้องของภาษา เนื้อหา และความสอดคล้องของข้อคำถาม

3. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

4. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) ระหว่างข้อคำถาม โดยผู้เชี่ยวชาญมีคุณสมบัติ ดังนี้

4.1 ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถและเป็นนักวิชาการสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกด้านการวัดผล ประเมินผลหรือวิจัยทางการศึกษาในระดับ

ปริญญาเอกและเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านการสอนในสถาบันอุดมศึกษาอย่างน้อย 10 ปี จำนวน 2 คน

4.2 ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ทางด้านการบริหารของการศึกษาในสถานศึกษาหรือเป็นผู้บริหารในสำนักงานการศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างน้อย 10 ปี จำนวน 3 คน

5. ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ทำการวิเคราะห์ความสอดคล้องด้วยวิธีการหาค่า IOC รายข้อ ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Consistency: IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2537)

6. ปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาในการดำเนินการในขั้นตอนถัดไป

7. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างงานวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อจัดทำหนังสือออกเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามความคิดเห็นของการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. จัดนำส่งเอกสารขอความอนุเคราะห์ พร้อมแบบสอบถามความคิดเห็นในการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้โดยจัดส่งทางไปรษณีย์ซึ่งผู้วิจัยได้จัดเตรียมซองเปล่าพร้อมติดแสตมป์จำหน่ายของถึงผู้วิจัยไว้ด้านใน เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ส่งเอกสารคืนให้กับผู้วิจัย

3. ติดตามเอกสารที่ได้จัดส่งให้กับกลุ่มตัวอย่างให้ครบถ้วน แล้วนำเอกสารมาจัดกระทำการวิเคราะห์ผลการเก็บรวบรวมข้อมูลและสรุปผล

4. สรุป รายงานผลการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้อมูลที่ได้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์แต่ละส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลโรงเรียนของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นการตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยการวิเคราะห์หาความถี่ และร้อยละ

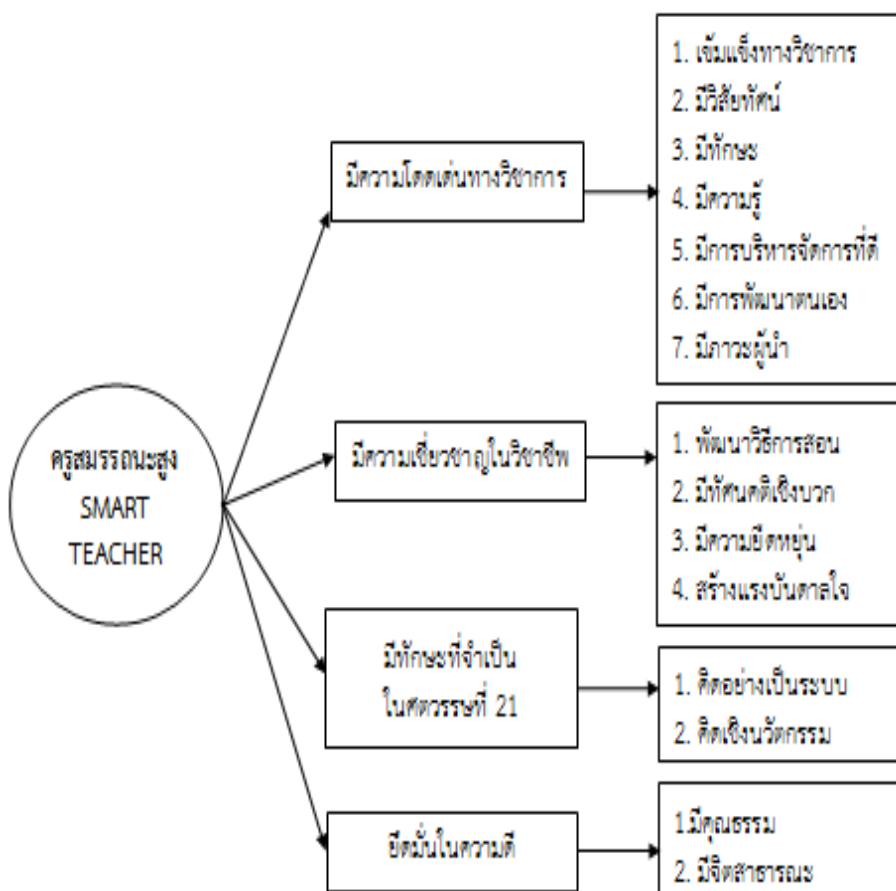

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของการพัฒนาเสริมสร้างสมรรถนะของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) สร้างตามมาตราวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale)

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเป็นการสอบถามแบบปลายเปิด โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูสมรรถนะสูง ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ความพึงพอใจโปรแกรมการเสริมสร้างครูสมรรถนะสูงในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.62 S.D = 0.06) เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด 9 ข้อ และอยู่ในระดับมาก 3 ข้อ เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับได้แก่ 1) กิจกรรมพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างครูสมรรถนะสูงในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลังการอบรมโดยใช้เวลาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ($\bar{X}$ = 4.83 S.D. = 0.49) 2) การดำเนินการตามโปรแกรมขั้นตอนที่ 3 ($\bar{X}$ = 4.78 S.D. = 0.52) และ 3) การอบรมควบคู่กับการปฏิบัติงานที่สถานศึกษาของผู้เข้ารับการพัฒน และการดำเนินการตามโปรแกรมขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการพัฒนาตาม ($\bar{X}$ = 4.74 S.D. = 0.54) และสามารถองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ครูสมรรถนะสูงได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ครูสมรรถนะสูง ในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดเรียงตามค่า Factor Loading

2. ผลการการใช้โปรแกรมเสริมสร้างครูสมรรถนะสูง ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการทดสอบคะแนนรายบุคคลของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ครูมีคะแนนก่อนพัฒนาได้คะแนนเฉลี่ย 16.95 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนนคิดเป็น ร้อยละ 56.52 และมีคะแนนหลังการพัฒนาได้คะแนนเฉลี่ย 24.64 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนนคิดเป็น ร้อยละ 82.12 แสดงว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคะแนนหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา และผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ทุกคน ซึ่งผลการทดสอบความรู้ก่อนและหลังการดำเนินการตามโปรแกรมการเสริมสร้างครูสมรรถนะสูงในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า คะแนนของผู้เข้ารับการพัฒนาตามโปรแกรมการเสริมสร้างครูสมรรถนะสูงในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการประเมินครูสมรรถนะสูงในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ก่อนการพัฒนา พบว่า อยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณารายองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง ทุกองค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ยึดมั่นในความดี โดดเด่นวิชาการ ทักษะที่จำเป็นในการใช้ชีวิตและทำงานในศตวรรษที่ 21 และเชี่ยวชาญวิชาชีพและหลังการพัฒนา โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ โดดเด่นวิชาการ เชี่ยวชาญวิชาชีพ ทักษะที่จำเป็นในการใช้ชีวิตและทำงานในศตวรรษที่ 21 และยึดมั่นในความดี ซึ่ง ผลการทดสอบคะแนนรายบุคคลของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ครูมีคะแนนก่อนพัฒนาได้คะแนนเฉลี่ย 16.95 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนนคิดเป็น ร้อยละ 56.52 และมีคะแนนหลังการพัฒนาได้คะแนนเฉลี่ย 24.64 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนนคิดเป็น ร้อยละ 82.12 แสดงว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคะแนนหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา และผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ทุกคน

อภิปรายผล

1. ผลการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูสมรรถนะสูง ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การประเมินความเป็นไปได้ของโปรแกรมเป็นการประเมินยืนยันความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ของโปรแกรมเสริมสร้างครูสมรรถนะสูงโปรแกรมเสริมสร้างครูสมรรถนะสูงในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 บทนำ ส่วนที่ 2 คู่มือการใช้โปรแกรมเสริมสร้างครูสมรรถนะสูงในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและส่วนที่ 3 การวัดและการประเมินผล ทั้งนี้ วาสนา มะณีเรือง และคณะ ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาครูเก่งครูดีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 ผลการศึกษาคุณลักษณะครูเก่งครูดีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คุณลักษณะของครูเก่งครูดี สรุปได้ดังนี้ 1) ครูเก่งมีคุณลักษณะ 5 ประการดังนี้ 1.1) การพัฒนาตนเองของครู 1.2) ความสามารถในการสร้าง การพัฒนา หลักสูตร และสื่อการสอน 1.3) ความสามารถในการสอน คือครูที่ให้ความสำคัญกับความรู้ความสามารถในเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี สอนเด็กให้เก่งได้ มีเทคนิคการสอนดี 1.4) ความสามารถในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ คือครูที่วิเคราะห์ตัวชี้วัดเพื่อกำหนดเป็นเนื้อหาและพฤติกรรมที่เครื่องมือวัดผลได้ตรงตามสภาพจริง 1.5) ความสามารถในการแก้ปัญหา คือครูที่มีความสามารถในการให้เรื่อง แก้ปัญหาในการทำงานได้ดี มีความคิดสร้างสรรค์ 2) ครูดีมีคุณลักษณะ 2 ประการดังนี้ 2.1) การครองตน คือครูที่ใจดี ใจเย็น มีเมตตา มีธรรมอยู่บนความซื่อสัตย์สุจริตยุติธรรม 2.2) การครองงาน คือ ครูที่เอาใจใส่นักเรียนทุกคนอุทิศตนเพื่อการสอนมุ่งมั่นในการทำงานช่วยเหลือผู้อื่นในการทำงาน มีความรับผิดชอบต่อการวางแผนการสอนอย่างต่อเนื่องไม่แสวงหาผลประโยชน์ในหน้าที่ รักษาศิลปวัฒนธรรมของชาติ (วาสนา มะณีเรือง และคณะ, 2559)

2. ผลการการใช้โปรแกรมเสริมสร้างครูสมรรถนะสูง ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ครูมีคะแนนก่อนพัฒนาได้คะแนนเฉลี่ย 16.95 จากคะแนนเต็ม

30 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 56.52 และมีคะแนนหลังการพัฒนาได้คะแนนเฉลี่ย 24.64 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนนคิดเป็นร้อยละ 82.12 แสดงว่า ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีคะแนนหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา และผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ทุกคน คะแนนของผู้เข้ารับการพัฒนาตามโปรแกรมการเสริมสร้างครูสมรรถนะสูงในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนการพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่ง กมล สดประเสริฐ ได้นำเสนอข้อมูล ครูสมรรถนะสูงในศตวรรษที่ 21 โดยแปลจากมาตรฐานครูในมลรัฐฟลอริดา (Florida Education Standards Commission) ว่า ครูต้องมีสมรรถนะดังนี้ 1) สามารถใช้ยุทธศาสตร์การประเมิน อย่างหลากหลาย 2) สามารถใช้เทคนิคการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ 3) สามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาตนเองและสถานศึกษา 4) สามารถใช้เทคนิคและยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการส่งเสริมให้นักเรียนคิด 5) สามารถใช้ยุทธศาสตร์การเรียนการสอนที่หลากหลาย 6) มีจรรยาบรรณวิชาชีพครู 7) สามารถจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางการเรียนรู้ 8) มีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา 9) สามารถสร้างสรรค์บรรยากาศทางการเรียนรู้ 10) สามารถวางแผนการสอนและดำเนินการตามแผนได้อย่างหลากหลาย 11) สามารถทำงานร่วมกับเพื่อนครู ผู้ปกครอง และ ผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา และ 12) สามารถใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน (กมล สดประเสริฐ, 2548)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูสมรรถนะสูงในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีองค์ประกอบของโปรแกรม 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและเป้าหมายของโปรแกรม 2) จุดมุ่งหมาย 3) เนื้อหา 4) กิจกรรมการพัฒนา และ 5) การประเมินผลโปรแกรม วิธีการพัฒนาครูสมรรถนะสูง มี 6 วิธี ได้แก่ 1) การฝึกอบรม 2) การสอนงาน 3) การระดมสมอง 4) การประชุมกลุ่มย่อย 5) การศึกษาด้วยตนเอง และ 6) การเรียนรู้ระหว่างปฏิบัติงาน โปรแกรมการพัฒนาครูสมรรถนะครูประกอบด้วย 4 โมดูล 5 กิจกรรม จำนวน 180 ชั่วโมงผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความเหมาะสมในระดับมากเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดควรนำไปปรับใช้ไปปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทสถานศึกษาของตนเอง 2) ผลการใช้โปรแกรมพัฒนาครูสมรรถนะสูง พบว่า 1) ครูผู้ร่วมพัฒนามีสมรรถนะในการปฏิบัติงานมีระดับสมรรถนะหลังการพัฒนาสูงขึ้นกว่าก่อนพัฒนาย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ทุกคน โดยรวมระดับมากที่สุด 2) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโปรแกรมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดควรนำข้อมูลจากการศึกษาความคิดเห็นไปเป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนการสอนของครูด้านอื่นๆ โดยแยกตามความถนัดเป็นกลุ่มสาระเพิ่มเติม ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรศึกษาพัฒนาต่อยอดให้

เกิดความทันสมัยตามยุคที่เปลี่ยนไปอยู่เสมอ 2) ก่อนที่จะพัฒนาสมรรถนะครูครั้งใดควรมีกิจกรรมเปิดใจและสร้างทัศนคติเชิงบวกในวิชาชีพเพื่อให้เห็นความสำคัญในการเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนา ควรศึกษาบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่นนั้นๆให้รอบด้านเสียก่อน 3) ควรมีการวิจัยที่บูรณาการต่อยอดทักษะความรู้จากครูผู้ศิษย์

กิตติกรรมประกาศ

บทความฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างครูสมรรถนะสูง ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ผู้วิจัยขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้คำปรึกษาจนทำให้บทความฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กมล สุดประเสริฐ. (2548). แนวทางการพัฒนาอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา. ใน รายงานการวิจัย. สำนักนโยบายและแผนการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล ปี 2559 = IMD. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ทิฆัมพร บุญมาก. (2558). การพัฒนาระบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. ใน ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา . มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พชรวิทย์ จันทรศิริสิริ. (2562). สมรรถนะและการจัดการเชิงกลยุทธ์. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วาสนา มะณีเรือง และคณะ. (2559). รูปแบบการพัฒนาครูเก่งครูดีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารสันติ ศึกษาปริทรรศน์ มจร, 30(2), 260-278.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). คู่มือประเมินสมรรถนะครู (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2559). การจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 . กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2561). สมรรถนะ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607- 610.